

Het Onderwijs in Nederland

Leerplicht:

Kinderen 'mogen' naar school vanaf 4-jaar. De volledige leerplicht geldt van 5 (start op de 1ste dag van de maand na de 5de verjaardag) tot en met 16 jaar. Hierna is er een deeltijdse leerplicht tot en met 18 jaar.

Scholen

Er zijn 'openbare' en 'bijzondere' scholen. Ongeveer 1/3 van de kinderen gaat naar een openbare school. Deze staat open voor kinderen van iedere godsdienst of levensbeschouwing. De meeste kinderen gaan naar een bijzondere school (2/3). Hier krijgt een kind les vanuit een godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging; bv. rooms-katholieke, protestants-christelijke, joodse, ... Maar er zijn ook bijzondere scholen waar het onderwijs niet is gebaseerd op een godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging, maar op een bepaalde pedagogische opvatting. Er zijn ook scholen voor speciaal onderwijs voor kinderen die speciale ondersteuning nodig hebben.

VOORSCHOOLS ONDERWIJS

In de Peuterspeelzaal kunnen kinderen van twee of drie jaar enige uren per week onder leiding verblijven.

BASISONDERWIJS

Regulier

Dit is bestemd voor kinderen van 4 tot 12 jaar: het eerste jaar valt nog niet onder de leerplicht.

Speciaal Onderwijs (SO)

Het **speciaal onderwijs** is voor kinderen die vanwege leer- of gedragsproblemen, lichamelijke, zintuiglijke of verstandelijke handicaps of door gedragsstoornissen extra zorg op school nodig hebben. Deze scholen zijn er in vier clusters:

- Cluster 1: visueel gehandicapte of meervoudig gehandicapte kinderen met een visuele handicap.
- Cluster 2: dove of slechthorende kinderen, kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden of meervoudig gehandicapte kinderen die één van deze handicaps hebben.
- Cluster 3: lichamelijk gehandicapte kinderen, zeer moeilijk lerende kinderen (ZMLK) en langdurig zieke kinderen met een lichamelijke handicap, of meervoudig gehandicapte kinderen die één van deze handicaps hebben.
- Cluster 4: zeer moeilijk opvoedbare kinderen, Z.M.O.K., langdurig zieke kinderen anders dan met een lichamelijke handicap en kinderen in scholen met aan pedologische instituten.

Voor deze kinderen is er ook voortgezet speciaal onderwijs. Dit kan gevolgd worden tot de leeftijd van 20.

Een aparte categorie vormt het **speciaal basisonderwijs**. Wettelijk gezien is dit ook regulier onderwijs. Het is voor kinderen die het op een reguliere basisschool niet redden. Kinderen op deze sbo-scholen dienen na

het verlaten van deze school dezelfde basiskennis behaald te hebben als kinderen die op een gewone basisschool gezeten hebben, maar ze mogen daar wel langer over doen. Dit kan uitlopen tot 14 jaar.

VOORTGEZET ONDERWIJS

In Nederland kun je na de basisschool kiezen voor het:

- praktijkonderwijs
- vmbo (voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs, inclusief mavo);
- havo (hoger algemeen voortgezet onderwijs);
- vwo (voorbereidend wetenschappelijk onderwijs).

Welke school je ook kiest, in de eerste leerjaren (de onderbouw) van al deze schoolsoorten leren alle leerlingen ongeveer hetzelfde. Daarna komen er grote verschillen.

Praktijkonderwijs

De individuele behoefte van elke leerling staat voorop en daardoor zijn de lessen aangepast aan elke individuele leerling en niet aan een algemeen opgelegd programma.

Toelating?

Ouder zijn dan 12 jaar en een 'indicatie' hebben voor het praktijkonderwijs. Een indicatie is een verwijzing van een Regionale Verwijzingscommissie (RVC's); zij beslissen op basis van landelijk vastgestelde criteria over toelating.

VMBO

Het Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs bestaat uit 'leerwegen'. Dit is de route die een leerling volgt na de onderbouw. De vier leerwegen, die allen leiden naar het mbo zijn:

- de basisberoepsgerichte leerweg
- de kaderberoepsgerichte leerweg;
- de gemengde leerweg;
- de theoretische leerweg

1. De Basisberoepsgerichte Leerweg (VMBO-BL)

Deze bereidt voor op de basisberoepsopleidingen (niveau 2) van het mbo. Binnen de basisberoepsgerichte leerweg bestaan verschillende maatwerktrajecten: het leerwerktraject en de assistentopleiding.

2. De Kaderberoepsgerichte Leerweg (VMBO-KL)

Deze richt zich op de praktijk en bereidt de leerlingen voor op de vak- en middenkaderopleidingen (niveau 2 of 3) van het mbo.

3. De Gemengde Leerweg (VMBO-GL)

Deze leerweg ligt qua niveau dicht bij de theoretische leerweg en bereidt de leerlingen voor op de vak- en middenkaderopleidingen (niveau 3 of 4) van het mbo. Ook met een diploma van de gemengde leerweg kan een leerling naar het havo.

4. De Theoretische Leerweg (VMBO-TL)

Deze leerweg is voor wie wil doorstuderen zonder al een specifiek beroep voor ogen te hebben. Er worden algemeen vormende vakken gegeven, geen beroepsgerichte vakken. Een diploma van de theoretische leerweg geeft toegang tot vakopleidingen (niveau 3) en middenkaderopleidingen (niveau 4) van het mbo. Met een diploma van de theoretische leerweg kan je ook naar het havo.

Sectoren VMBO

Binnen elke van de 4 leerwegen bestaan 5 sectoren met samenhangende vakkenpakketten, om te voorkomen dat een vakkenpakket niet aansluit op de vervolgopleidingen. In de keuze voor een pakket komt de mate van affiniteit met een toekomstige beroepensector tot uiting; leerlingen kiezen op zijn vroegst aan het eind van het tweede leerjaar voor één van de vijf sectoren.

1. Economie
2. Landbouw
3. Techniek
4. Zorg en Welzijn
5. Intersectoraal (= combinatie van verschillende sectoren)

In het vmbo is er een 'zorgstructuur'. Het doel is dat zoveel mogelijk leerlingen hun leerweg met een diploma afsluiten. De meesten kunnen dat op eigen kracht. Sommigen hebben tijdelijk extra ondersteuning nodig en voor hen is er het 'leerwegondersteunend onderwijs (lwoo)'. Leerlingen krijgen dan extra (orthodidactische of orthopedagogische) hulp.

HAVO en VWO

HAVO en VWO hebben een gemeenschappelijke basisvorming van drie jaar. Dan kiest de leerling tussen havo en vwo. Ook een doorstroming naar een vak- of middenkaderopleiding van het mbo is nog mogelijk. Het programma van het havo duurt daarna nog 2 jaar (totaal dus 5 jaar) en bereidt leerlingen voor op het volgen van een opleiding in het hoger beroepsonderwijs.

Toelating?

Groep 8 van het Basisonderwijs met succes hebben voltooid en voldoen aan de criteria van de CITO-toetsen.

Het vwo duurt 3 jaar na de gemeenschappelijke basis (totaal 6 jaar) en is vooral bedoeld als voorbereiding op het wo (wetenschappelijk onderwijs). Tot het vwo behoren het 'atheneum' en het 'gymnasium'. Op het gymnasium krijgen alle leerlingen Grieks en Latijn in de onderbouw en Grieks en/of Latijn in de bovenbouw. Op het atheneum wordt soms Latijn gegeven als keuzevak.

Toelating?

Groep 8 van het basisonderwijs met succes hebben voltooid en voldoen aan de criteria van de CITO-toetsen.

In het HAVO en VWO zijn er 4 profielen. Een profiel bestaat uit een onderwijsprogramma dat de leerling voorbereidt op een opleiding aan een hogeschool (hbo) of universiteit (wo). De profielen zijn:

Natuur & Techniek: wiskunde - natuurkunde - scheikunde.

Natuur & Gezondheid: wiskunde - natuurkunde - scheikunde - biologie.

Economie & Maatschappij: economie - wiskunde - geschiedenis - aardrijkskunde.

Cultuur & Maatschappij: moderne vreemde taal of Latijnse taal- en letterkunde of Griekse taal en letterkunde - moderne taal of klassieke taal of filosofie - culturele en kunstzinnige vorming - geschiedenis - wiskunde.

Elk profiel heeft een gemeenschappelijk deel, dat voor alle profielen gelijk is. Daarnaast is er een profieldeel dat elk van de profielen kenmerkt. Ten slotte is er een vrij deel. Deze vrije ruimte kan je gebruiken om vakken te volgen uit een ander profieldeel.

MBO (Middelbaar Beroeps Onderwijs)

Het mbo behoort tot de tweede fase van het voortgezet onderwijs, duurt vier jaar en is bedoeld voor leerlingen van zestien tot twintig jaar. Er worden zowel algemene als beroepsgerichte vakken gegeven. In het mbo stromen leerlingen door naar een baan of naar het hoger beroepsonderwijs (hbo). Het mbo

leidt vooral op tot functies bij overheid, handel en industrie (vb. filiaalchef, afdelingschef, onderofficier..).

Opgelet: Het MBO is in Vlaanderen te vergelijken met het technisch onderwijs

Het MBO is verdeeld in 4 opleidingsniveaus en 2 leerwegen.

De opleidingsniveaus zijn:

1 Assistentenkwalificatie is het laagste niveau. Het gaat hierbij om het uitvoeren van eenvoudige werkzaamheden, die betrekking hebben op het toepassen van geautomatiseerde routines en standaardprocedures. Duur: een half of 1 jaar.

2 Basisberoepskwalificatie. De opleidingen zijn gericht op meer gecompliceerde routines en standaardprocedures. Duur: 2 of 3 jaar.

3 Vak kwalificatie. Een vakfunctionaris voert de werkzaamheden volledig zelfstandig uit. Duur: 2-4 jaar.

4 Middenkaderkwalificatie omvat de opleidingen tot (Midden)kaderfunctionaris (duur: 3 of 4 jaar) en Specialist (duur: 1 of 2 jaar). Dit 4e niveau sluit veelal aan op het Hoger Onderwijs.

Binnen elk niveau zijn er twee leerwegen:

- de BeroepsOpleidende Leerweg (BOL): dagopleiding
- de BeroepsBegeleidende Leerweg (BBL): deeltijdopleiding.

Schoolkeuze in de praktijk

In principe is er een vrije schoolkeuze. In de praktijk wordt de keuze beperkt door het advies van de basisschool (mede gebaseerd op de uitslag van de Cito-toets) en de toelatingseisen voor het vmbo, havo en vwo. Daarnaast kunnen de keuzemogelijkheden beperkt worden door voorwaarden die een school stelt vanuit de optiek van levensbeschouwing of godsdienst. Bij het bepalen welke school het meest geschikt is, zijn er twee bepalende factoren:

- *het advies van de basisschool;*
- *de toelatingseisen bij de theoretische leerweg van het vmbo en het havo en vwo.*

De directeur en de groepsleraar van groep 8 van de basisschool geven, na overleg met het team, in de loop van het laatste basisschooljaar een schooladvies (officieel: het onderwijskundig rapport). Vaak baseert de basisschool het advies op de eindtoetsen die door veel scholen worden afgenomen, zoals de Cito-toets. Maar dat is zeker niet het enige. Ook de andere leerprestaties, interesse en motivatie wegen mee. Op grond van deze gegevens schat de school het passende niveau in. Als de basisschool vindt dat de leerling leerwegondersteunend onderwijs of praktijkonderwijs nodig heeft, is een indicatiestelling nodig. Alle basisscholen moeten wettelijk het schooladvies voor de ouders en leerlingen op papier zetten.

HOGER ONDERWIJS

Het hoger onderwijs omvat het 'hoger beroepsonderwijs (hbo)' en het 'wetenschappelijk onderwijs (wo)'. Aan een universiteit staat de wetenschap centraal, aan een hbo-school worden studenten voor een hoger beroep opgeleid. Om tot een universiteit toegelaten te worden, moet men een vwo-diploma hebben, voor sommige studierichtingen wordt ook een hbo-diploma aanvaard. Een universitaire studie duurt meestal vier jaar en omvat twee fasen: propedeuse en doctoraal. Na het doctoralexamen mag de afgestudeerde zich "doctorandus" (drs.) noemen, na een afgesloten studie rechten is men "meester" (mr.) en afgestudeerden aan een technische universiteit krijgen de titel "ingenieur" (ir.). Studeren is in Nederland niet gratis, per studiejaar moeten studenten collegegeld betalen. De overheid voorziet wel in studiebeurzen voor studenten. Het hoger onderwijs is sinds het Bologna-akkoord hervormd tot een bachelor-masterstructuur.

1 studiepunt in Nederland wordt gelijk gesteld aan 28 uur studiebelasting.

HBO (Hoger Beroeps Onderwijs)

Het aanbod van onderwijs in de 1e fase van het HBO wordt verdeeld in verschillende sectoren:

- Hoger Pedagogisch Onderwijs;
- Hoger Agrarisch Onderwijs;
- Hoger Technisch en Natuurwetenschappelijk Onderwijs;
- Hoger Gezondheidszorgonderwijs;

- Hoger Economisch Onderwijs;
- Hoger Sociaal-agogisch Onderwijs;
- Kunstonderwijs.

Er zijn ook samengestelde programma's mogelijk die je kunt samenstellen uit onderdelen die de hogeschool verzorgt.

Toelating?

Diploma Havo of MBO-niveau 4, vaak met bepaalde vakkenpakketten vereist.

De studieomvang is 240 stp. (4 jaar) voor het voltijd- en deeltijdonderwijs. Studieduurverkortung kan onder bepaalde voorwaarden. Een aantal hogescholen heeft ook zogenoemde Co-op-opleidingen (Coöperatieve opvoeding). Het 1e jaar is voltijds, waarna 3,5 jaar afwisselend een half jaar gewerkt en een half jaar gestudeerd wordt.

WO (Wetenschappelijk Onderwijs)

De opleidingen zijn ondergebracht in faculteiten. De studieomvang van een wo-bachelor bedraagt 180 stp.

Toelating?

- diploma VWO. Voor sommige opleidingen worden bepaalde vakken in het eindexamenpakket van het VWO of bepaalde profielen vereist.
- 1e jaar HBO geslaagd (bevorderingsverklaring of propedeuse);
- Een colloquium doctum (d.w.z. een toelatingsonderzoek voor degenen die niet voldoen aan de normaal gestelde eisen, maar wel het niveau bezitten om zich te kunnen voorbereiden op de academische examens) kan voor personen die 21 jaar of ouder zijn. Voor enkele opleidingen geldt een numerus fixus (beperking tot een vastgesteld aantal kandidaten). De instellingen kunnen hier hun eigen selectie maatregelen toepassen.

Studieopbouw:

De Bachelor duurt 3 jaar en is academisch georiënteerd. De Master duurt 1 of 2 jaar.

Na voltooiing van de Master kan men worden toegelaten tot de functie van Assistent-In-Opleiding (AIO) en van Onderzoekers-In-Opleiding (OIO), beide met een 4-jarige studieduur; deze opleidingen geven gelegenheid om te promoveren. De universitaire opleiding wordt afgerond met een doctoraal examen.

Informatieve websites:

<http://www.nuffic.nl>

<http://www.vsnu.nl>

<http://www.idw.nl>

<http://www.studieinfo.nl>

<http://www.ib-groep.nl>

<http://www.studiekeuze123.nl/web/site/default.aspx>

<http://www.nationalevacaturebank.nl>

<http://www.rijksoverheid.nl>

<http://www.hbo-raad.nl>

<http://www.beroepskeuze.nl>

<http://www.tkmst.nl/#study>

<http://www.ib-groep.nl>

Organisatie hoger onderwijs:

Het collegejaar

In Nederland begint het academiejaar in september. Er volgen dan 4 blokken met telkens een tentamenperiode. De laatste tentamens zijn eind juni en dan zijn er in augustus nog herkansingen. Je kan zelf plannen wanneer je tentamens maakt voor welke vakken en als je een vakje mist, mag je toch door naar het tweede jaar. Om uiteindelijk goed te afstuderen moet je wel 6/10 halen voor alle vakken. Dit redelijk

vrije systeem heeft voordelen wanneer je ergens een steekje hebt laten vallen of wegens persoonlijke omstandigheden een tentamen niet hebt kunnen maken. Het betekent wel dat er goede planning en discipline van je wordt verwacht, anders kan je studie wel erg lang gaan duren.

Inschrijving in het hoger onderwijs

Voor inschrijving in het hoger onderwijs moet de student zich aanmelden bij het CBAP.

Info: http://www.ib-groep.nl/zakelijk/HO/aanmelding/s10_algemeen.asp

Loting

Als teveel studenten zich inschrijven voor een bepaalde studie dan vindt een selectie plaats via loting. Loting kan nodig zijn wanneer over heel Nederland teveel studenten zich voor een bepaalde studie inschrijven of als teveel studenten zich voor een bepaalde studie bij één instelling inschrijven. In het eerste geval moet een student iets anders gaan studeren of een jaartje wachten en zijn kansen bij de volgende loting afwachten. In het tweede geval kan de gewenste studie aan een andere universiteit of hogeschool worden gevolgd. Er wordt via gewogen loting bepaald welke studenten recht hebben op een plaats. Dat betekent dat hoe hoger het gemiddelde eindexamencijfer van de middelbare school is, hoe groter de kans op inloting. Studenten met een gemiddeld eindexamencijfer van acht of hoger worden direct toegelaten tot de opleiding, mits hun vakkenpakket overeenkomt met de eisen van de studie. Kandidaten mogen slechts twee keer meeloten en kandidaten met een verkeerd vakkenpakket mogen niet meer meedoen aan de loting. De instantie die het proces van aanmelding, selectie en plaatsing in het hoger onderwijs verzorgt, is de Informatiebeheergroep, info: www.ib-groep.nl

Instellingen voor hoger onderwijs

Er zijn twee soorten organisaties die geaccrediteerde opleidingen kunnen verzorgen: de bekostigde instelling en de rechtspersoon voor hoger onderwijs. De 'bekostigde instellingen' zijn door de overheid erkend en gesubsidieerd; er is een vast collegegeld van om en bij de 1500 euro. Er zijn in Nederland ruim 50 bekostigde hogescholen. De instellingen erkend als 'rechtspersoon voor hoger onderwijs' zijn door de overheid erkend maar niet gesubsidieerd. Ze bepalen zelf vrij het collegegeld en toelatingsvoorwaarden. Zij leveren wel erkende diploma's af. Nederland telt een zestigtal van dergelijke hogescholen. Voor deze instellingen gelden dezelfde kwaliteitseisen als voor de bekostigde onderwijsinstellingen. Daarnaast zijn er ook nog een aantal 'particuliere instellingen', welke volledig privé zijn en niet erkend door de overheid.

Studiebeurs

Je mag je Vlaamse studietoelage meenemen naar Nederland. In Nederland ontvangen studenten automatisch een studiefinanciering. Dit geldt niet voor Vlaamse studenten die in Nederland gaan studeren. Vlaamse studenten kunnen eventueel gedeeltelijk het bedrag van het collegegeld terugvorderen bij de Informatie Beheer Groep (IBG). Alle info vind je bij de hogescholen of op <http://www.ib-groep.nl>.

Op kot in Nederland

Je kan je via de hogeschool of universiteit inschrijven bij de stichtingen voor studentenhuysvesting. Gezien het tekort aan kamers kan er een flinke wachtlijst zijn. Info vind je op:

www.kamernet.nl

www.studentenkamers.nl

www.studentopkamers.nl

www.kamertje.nl

<http://www.nationalevacaturebank.nl/informatie/studenten/vindeenkamer.html>

Gelijkwaardigheid Nederlandse diploma's in Vlaanderen

Voor instroom in het secundair onderwijs vanuit Nederland mag de toelatingsklassenraad van de Vlaamse school beslissen waar de leerling mag starten. Voor het hoger onderwijs moet een dossier ingediend worden bij het NARIC. Voor alle info: <http://www.ond.vlaanderen.be/naric>

Gelijkwaardigheid Vlaamse diploma's in Nederland

Voor alle info: <http://www.nuffic.nl>

Vakantiejob in Nederland?

Zoekmachine: <http://www.nationalevacaturebank.nl/studenten/stages-bijbanen/>